

Οράματα και θαύματα στο Μέτσοβο

Φθινοπωρινός ρεμβασμός και οиноγνωσία σε ένα από τα ψηλότερα αμπελοτόπια της Ευρώπης.

Ε

Εδώ ζούμε και γευόμαστε τις μεγάλες απολαύσεις της καθημερινής ζωής, τα βασικά συστατικά της ευδαιμονίας, το ταξίδι, το φαγητό, το κρασί, την τέχνη. Από μια άκρη-μπαλκόνι του Μετσόβου σπουδάζουμε κάτω στα πόδια των ψηλών βουνών μια ζωγραφιά 120 στρεμμάτων, η οποία ταξιδεύει στα κύματα των λόφων, με Cabernet Sauvignon, Merlot, Traminer, Pinot Noir. Είναι το Γινιέτς (σημαίνει αμπελοτόπος στα βλάχικα) που οι μεθυστικοί χυμοί των σταφυλιών του φτάνουν σε εμάς ως λευκό ή κόκκινο Κτήμα Αβέρωφ ή τα κόκκινα Rossiu di Munte, το εξαιρετικά αφανές Βλάχικο, αθέατο και για εμάς, κρυμμένο πίσω από τη λοφογραμμή. Όπως και ο χαρακτήρας αυτού του αμπελώνα, που είναι πολύ πιο σύνθετος. Στη ζύμωση των κρασιών συμμετέχουν τα οράματα και τα θαύματα και αυτό τα κάνει μοναδικά.

Το θαύμα προϋποθέτει το όραμα. Δεν γίνονται θαύματα από το πουθενά, χωρίς να τα οραματιστείς προηγουμένως. Ανεβαίνουμε το καλντερίμι που οδηγεί στο μοναστήρι του Αγίου Νικολάου, δίπλα στον αμπελώνα με το απύργητο ακόμη Merlot, και βρισκόμαστε μέσα στην πανδαισία των χρωμάτων της βυζαντινής ζωγραφικής. Το μοναστήρι

μνημονεύεται πρώτη φορά το 1300 και ανακαινίστηκε το 1700. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην επιτοίχια πλάκα, ανασύρθηκε από την εγκατάλειψη, τα βάτα και τα ερείπια γύρω στο 1960 με δαπάνη του Ιδρύματος Βαρώνου Μιχαήλ Τσοίτσα και τη φροντίδα του Ευάγγελου Αβέρωφ-Τσοίτσα. Από την πρώτη περίοδο της ζωής του μοναστηριού σώζεται στο κατώι ένα τεράστιο βαρέλι από ρόμπολο, συναρμολογημένο με εύλινες σφήνες, που χωρούσε 15 τόνους κρασί. Πού βρισκόταν όλο αυτό το κρασί σε μια περιοχή που δεν υπήρχε κανένα αμπέλι τριγύρω; Την απάντηση έδωσε ένα παλιό κατάστιχο του 1732 που ανέσυρε από την αφάνεια εδώ στο μοναστήρι ο Ευάγγελος Αβέρωφ. Σε αυτό ήταν καταγεγραμμένα πλήθος από αμπέλια που υπήρχαν τότε στο Γινιέτς και το μέγεθος της παραγωγής τους, κάπου 300.000 οκάδες κρασί. Το βαρέλι των μοναχών χωρούσε μόνο 12.000 οκάδες. Τόσα αμπέλια σε υψόμετρο πάνω από 1.000 μ. Όμως, τότε, η καρδιά του Γινιέτς ήταν ένας αγριότοπος, επικράτεια των επιθετικών βράχων και θάμνων, άγονη γη για όνειρα, μια κατάρα που στο βάθος της κρατούσε απόφια την παλιά ευλογία.

Στην ουσία αυτό ήταν το θαύμα. Να έρθει στην επιφάνεια η παλιά ευλογία. Και ο Ευάγγελος Αβέρωφ παρακινήθηκε να φυτέψει το 1958-59 τα πρώτα κλήματα Cabernet Sauvignon στην Ελλάδα, σε ένα από τα ψηλότερα αμπελοτόπια της Ευρώπης, στη γη που παλιά είχε το αμπέλι του ένας Άγιος, ο Άγιος Νικόλαος ο εκ Μετσόβου, ένας ταπεινός

αγωγιάτης που έγινε νεομάρτυρας το 1617 στα Τρίκαλα γιατί αρνήθηκε να αλλάξει την πίστη του. Ο Ευάγγελος Αβέρωφ έγραψε κάποτε: «Ευχαριστώ και σένα, Αγιασμένε επικράτεια των επιθετικών βράχων και θάμνων, άγονη γη για όνειρα, μια κατάρα που στο βάθος της κρατούσε απόφια την παλιά ευλογία.

Η Μαρία Δήμου και ο Αλέξανδρος Ιωάννου μάς ανοίγουν τις πόρτες ενός κόσμου τον οποίο χαρακτηρίζουν οι γεύσεις του κρασιού, της τέχνης και της παράδοσης. Αυτή είναι και η επίγευση που σου αφήνει τελικά το Μέτσοβο. Ηδη τα χρώματα της τέχνης,

αυθεντικά έργα του Κώστα Παλιάρα και του Μανώλη Χάρου, είναι διάχυτα στους δημόσιους χώρους του Katogi Averoff, μέλους των Aria Hotels (www.ariahotels.gr), αλλά και μετά μάς συντροφεύουν στην εντυπωσιακή διαδρομή μας μέσα στο οινοποιείο και στο κελάρι που συνδέονται με το ξενοδοχείο. Εικαστικές επεμβάσεις πάνω σε κάποια από τα 1.200 βαρέλια, προβολές της φιγούρας του Διονύσου, αρχαίων κειμένων από την ιστορία του οίνου και φωτογραφιών από όλα τα στάδια παραγωγής. Τα φώτα και οι σκιές δημιουργούν ένα μαγευτικό σκηνικό μέσα στο οινοποιείο, παιχνίδι με τις κόγχες με τις συλλεκτικές φιάλες, ειδικά η φωτεινή «πασαρέλα» πάνω από 2.000 φιάλες Κατόγι Μετσόβου της χρονιάς 2006.

Στην αίθουσα δοκιμών, ένας ολόκληρος τοίχος πίσω μας με χιλιάδες φωτεινές φιάλες αφρώδους οίνου δημιουργεί μυστηριακή ατμόσφαιρα καθώς πέφτει στα ποτήρια το πρώτο κρασί της γευστικής γνώσης, το λευκό Traminer Κτήμα Αβέρωφ, με εκρηκτικό αρωματικό χαρακτήρα, ο οποίος ταιριάζει με τις

παραδοσιακές πίτες, όπως η τυρόπιτα κασάτα της κυρίας Αθηνάς με την οποία ανοίξαμε στη συνέχεια το γεύμα στον αυλόγυρο του οινοποιείου. Και μετά, η δοκιμή του κρασιού και τα πιάτα του φαγητού πήγαιναν παράλληλα. Λευκό Inima από Ασύρτικο και Αθήρι, το νέο παιδί του κτήματος, και χορτοκεφτέδες, ροζέ Κατώγι Αβέρωφ από Ξινόμαυρο με κρεμμυδοτολμάδες χοιρινού κρέατος και πουρέ μήλου, το θρυλικό ερυθρό Κατώγι Αβέρωφ 2013 από Cabernet Sauvignon, Αγιοργίτικο και Merlot με κυλοπίτες σπιτικές και κοκκινιστό μοσχαράκι. Το κλείσιμο και της οινογνωσίας και του τραπέζιού επιφυλάσσει κάτι το εξαιρετικό. Μία από τις ελάχιστες φιάλες του κόκκινου Rossiu di Munte από την πολύ σπάνια ιθαγενή ποικιλία Βλάχικο, με το πιπεράτο γιδίσιο και το καπνιστό μετσοβόνο του τυροκομείου του Ιδρύματος Αβέρωφ.

Το οινοποιείο βαδίζει παράλληλα με την τέχνη και το τυροκομείο με την παράδοση, που εδώ στο Μέτσοβο έχει έντονο χρώμα και άρωμα. Το οινοποιείο εγκαινιάστηκε ταυτόχρονα με την Πινακο-

θήκη Αβέρωφ, το 2008, ένα συναρπαστικό πανόραμα της ελληνικής ζωγραφικής, από τα πιο πλήρη εκτός της Εθνικής Πινακοθήκης. Η επίσκεψή μας, μάλιστα, συνέπεσε με την έναρξη της επανέκθεσης του εντυπωσιακού, μεγάλων διαστάσεων, πίνακα του Γιώργου Ροΐλου «Η μάχη των Φαρσάλων» (1909), ο οποίος καθαρίστηκε και συντηρήθηκε στα εργαστήρια της Εθνικής Πινακοθήκης και τώρα επέστρεψε στη θέση του.

Όταν βγεις από το Αρχοντικό Τσοίτσα, που είναι ένα ταξίδι στην Ιστορία και στην παράδοση του Μετσόβου, συναντάς πολλές εκφάνσεις της ζωής στην κώμη της Πίνδου με άρωμα αλλοτινών καιρών. Ειδικά αν σταθείς στον πλατύ αυλόγυρο της ονειρικής Αγίας Παρασκευής Κυριακή πρωί, την ώρα που οι αυτόχθονες συγκεντρώνονται στη Λειτουργία. Οι ηλικιω-

μένες γυναίκες φορούν τις παραδοσιακές ενδυμασίες τους και οι άνδρες σπηρίζονται στην γκλίτσα τους. Συναρπάζεσαι από αυτή τη Λειτουργία που ξεδιπλώνεται στο Μέτσοβο σαν παλιά ιστορία με σύγχρονο νόημα, σαν το τάμα του Γεωργίου Αβέρωφ ή το όραμα του Ευάγγελου Αβέρωφ-Τσοίτσα. Καμιά φορά και σαν την αρπαγή της βασιλαρχόντισσας Ευδοκίας από τον Αποστή Θύμιο Γάκη που πήρε αμύθητα λύτρα για να την επιστρέψει στον πατέρα της. Εκείνος δεν ξέρουμε τι απέγινε, αλλά ο σύντροφός του έφυγε και πήγε στη Σμύρνη, χάρισε το μερδικό του για τις ανάγκες της Μικρασιατικής Εκστρατείας αλλά και τη ζωή του στο πεδίο της μάχης. Φαντάζεσαι τέτοιες ιστορίες μπροστά στο τζάκι, πίσω από τις «ντυμένες» με κομμένα Ξύλα προσώπεις των σπιτιών που περιμένουν υπομονετικά και γενναία τον χειμώνα. ●

